RUSKI INWALID

№ 63.

NIEDZIELA. 14 Marca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Anglia. Niderlandy. Szwecyia.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

z Warszawy.

WYIĄTEK.

Z Regulaminu dla Komór celnych Rossyyskich w Cesarstwie Rossyyskiem i Królestwie Polskiem dla handlu lądowego na granicy zachodniey ustanowionych.

(Dokończenie.)

Litera *A. Spis towarów, które wolno wprowadzać na Komory i Przykomorki lądowe i wodne Rossyyskie 3ciey i 4tey klassy celem oclenia onych na tychże Komorach.*

Amalgama do zwierciadeł.

Bobkowe liście.

Bydło domowe, i zwierzęta dzikie, żywe i bite.

Chmiel.

Cykoryia palona i mielona.

Drzewo: suche niewyrobione w klocach i sztukach, rąbane na opał, Buchszpryty, Szpiry i Maszty, Kora Dębowa, Jodłowa, i Brzozowa, Maty i Rogoże, Trzcina zwyczayna i drzewo darte do tynkowania używane. Drzewo Cyprysowe, Cedrowe, Palmowe, Octowe czyli Aranhout, Pakhout, Artych, Ardacay, Jaworowe, Orzechowe, Mahoniowe, i wszelkie inne zagraniczne niewyrobione, do mebli i innych przedmiotów używane. — Bukowe drzewo, Bukowe kawałki tróykątne, Bukowe liscie, Bloki *(kloben)* rozmaitey wielkości.

Wyrobki z drzewa, iako to:

Beczki próżne i rozebrane, tudzież wyrobione i niewyrobione klepki i bednarska robota, Tracka robota, czyli wszelkie drzewo tarte, iako to: deski i t. p. bez względu na długość, szerokość i grubość.

Podobnież dębowe:

Ciesielska robota, czyli drzewo wszelkie to-

porem lub heblem obrobione, iako to: belki i t. p. bez względu na długość, szerokość i grubość.

Podobneż dębowe:

Pniaki łupane, Brusy dębowe zwane Wanczos, i dranice wszelkie, Kołodzieyska robota: koła kute, niekute, Koszykarska robota czyli wszelkie wyrobki z trzciny i pręcików.

Farby: Aurum pigmentum, Bergblau, Bleywas i Szyferweys, Cynober, Drzewa farbierskie, iako to: Brezylia i wszystkie inne drzewa do farbowania używane, łupane i raszplowane, Sandał czerwony, siny i żółty, łupany i raszplowany, Farba Neapolitańska żółta, Gumiguta, Krap, Kurkuma czyli Imbier żółty, Kwercitron, Minia, Mumia czyli Braunrot, Okra, Orchilla, Orlean i Saflor, Pastel, Rauschgelb i Meergrun, Szytgelb, Umbra, Wau.

Iaia.—Kamienie. Agat niewyrobiony, Alabaster niewyrobiony.

W wyrobkach iako to: Wazonach, figurach i t. p. Cegła i Dachowka, Gips niewyrobiony w kawałkach.

W wyrobkach iako to: Figurach i t. p. Marmur niewyrobiony i wyrobiony, Polne kamienie, Młyńskie, do toczenia i osełki: Szwedzkie czyli flizy na posadzki, Skałki, Szyfrowe tablice i gryfle, Serpentynowy kamień.

Korkowe drzewo i korki.

Korzenie i Korzenne Towary.

Ałun, Antimonium, Anyż, Borax, Fiiałkowy korzeń, Galas, Gałgan, Gumy: prosta, Dragant Kopał, Sandarak, Imbier szary i czarny, biały, skrobany i suchy, Kmin.

Kolender, Koperwas: Turecki, Czarny, Krystał tartari, Kubeba, Lukrecyia, Pieprz, biały i czarny, Pumex i Trypel, Sacharum Saturni, Salamoniak, Serwaser, Szellak wszelki, Szmirgel, Wainsztein.

Łoy surowy, topiony i nietopiony.

Masło krowie wszelkie.

Metale.—Cyna surowa wszelka w sztabach, prętach i stara w kawałkach.

Galman.

Miedź niewyrobiona i stara w kawałkach, tudzież ruda miedziana.

Mosiądz stary w kawałkach i bryłach, oraz w role zwiiany, także drót mosiężny.

Ołów w sztabach, kulach, szrócie, arkuszach do tabaki, do okien i wszelkie wyrobki z niego.

Stal wszelka niewyrobiona.

(*Wprowadzanie przez porty zakazane.*

Żelazo białe ordynaryyne dubeltowe i w arkuszach.)

Kosy, Sierpy, drót żelazny i do robienia igieł, piły, pilki, pilniki, i inne żelazne i stalowe wyrobki do rzemiosł i młynów używane.

Zywe śrebro.

Miod prasny i patoka.

Naczynia garncarskiey roboty iako to: garnki małe i duże oraz wszelkie naczynia gliniane polewane i bez polewy, tudzież kafle.

Oley i Oliwa.— Oley lniany, konopny i innych szklannych naczyniach.

Pokost.

Ołówki nieoprawne czyli plombago.

Ostrygi świeże, muszle, gumersy, i raki morskie.

Owoce wszelkie świeże, suszone i marynowane.

Perły. — Weneckie szklanne Biser i Dekuy zwane, tudzież sieczka szklanna i granaty nawlekane szklanne.

Pióra do pisania gęsie, i wszelkie pióra darte.

Potaż i wszelki inny popiół wygotowany.

Ptastwo wszelkie, tak żywe iako też i bite.

Rogi ielenie, i wszelkie bez wyiątku z bydląt i zwierząt dzikich.

Ryby solone, wędzone, marynowane, lub innym sposobem preparowane, wyiąwszy serdele i anczosy.

Sledzie wędzone i solone wszelkie.

Tran, Fiszbin i zęby rybie, tudzież wyrobki z nich.

Sadło wieprzowe przetapiane, słonina i wszelka bydlęca tłustość.

Sadze.

Ser wszelki.

Siarka czyszczona i nieczyszczona.

Sierść z wielbłądów przędzona.

Smoła i żywica.

Harpius czyli żywica ordynaryyna.

Kalafoniia.

Dziegieć i smoła z drzewa.

Sól wszelka.

Świece łoiowe.

Szkło.

(*Wprowadzanie przez porty zakazane.*

Wszelkie ordynaryyne, to iest: nieszlifowane nie w pakach ani skrzyniach białe i zielone w wszelkich wyrobkach.)

Trunki.

Piwo proste.

Wapno wszelkie.

Wełna owcza wszelka i przędza wełniana biała i kolorowa.

Zboże.

Żyto, pszenica, groch, owies, ięczmień, gryka czyli tatarka, proso, szocewica.

Ryż.

Kasza perłowa i inne podobne.

Chleb wszelki pieczony, obwarzanki, suchary.

Uwaga. *Dozwolono także wprowadzać na komory i Przykomorki trzeciey, i czwartey klassy wszelkie towary i przedmioty, na które cło taryfą nie iest ustanowione; wyiąwszy xiążki drukowane, względem, wprowadzania które osobne są przypisy.*

Litera B. *Wykaz Komor w Królestwie Polskiem na zewnętrzney granicy onego położonych, przy których maią bydź ustanowione Komory Rossyyskie trzeciey klassy.*

Na granicy Pruss.

1) *Wierzbołów.* — 2) *Raczki.* — 3) *Szczucin.* — 4) *Kolno.* — 5) *Chorzele.* — 6) *Nieszawa.* — 7) *Słupce.* — 8) *Kalisz.* — 9) *Praszka.* — 10) *Czeladź.*

Na granicy Wolnego Miasta Krakowa.

11) *Krasieniec.*

Na granicy Austryi.

12) *Zawichost.* — 13) *Dołhobyczew.*

Zgodno z oryginałem

(podpisano) Sekretarz Stanu *Olenin.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

Od Brzegów Menu, 7 Marca.

Zuchwałość niegodziwców co kłuli przechodzące kobiety, do tego stopnia była iuż posuniona w Ausburgu, iż rząd miastowy obiecał po sto złotych każdemu, ktoby choć iednego z nich schwytał i oddał w iego ręce, a towarzystwo kupców po sto czerwonnych złotych na tenże przedmiot zadeterminowało. Te środki nie zostały bezskutecznemi. Przez trzy ostatnie nocy zuchwalcy byli spokoyni, a na koniec udało się policyi schwytać głównego herszta. Był to iak mówią kommissant iednego z nayznakomitszych domów handlowych, a syn iednego podupadłego bankiera z nadbrzegów Menu.

Jeden z mieszkańców Frankfortu wygrał naywiększy los w loteryi tameczney. Winszujących mu tak pomyślnego zdarzenia tak się zgromadzało wiele do domu iego, iż musiał prosić policyią o dodanie sobie warty!

z Wiednia, 1 Marca.

Ostatnie (17te) zasiadanie Ministrów dworów niemieckich tu zgromadzonych, odbyło się 23. z. m. Prezydował na niem znowu Xiąże *Metternich*, zupełnie bowiem iuż wyzdrowiał.

Cesarstwo IchMość iak wiadomo mieli przedsięwziąć iescze w przeszłey iesieni podróż do Czech; lecz dla zaszłych niektórych przeszkod odłożyli ią na czas nieiaki; teraz twierdzą powszechnie za rzecz pewną, że z początkiem wiosny doprowadzą do skutku ten zamiar. Jak słychać podróż ta dwa miesiące zabierze czasu; Nayiaśnieysi bowiem podróżni zamierzaią sobie odwiedzić wszystkie pamiętne mieysca tey krainy, rownie iak wszystkie publiczne i prywatne zakłady.

Xiąże *Filip* Hessen Homburski wyiechał 25go z. m. do Londynu z powinszowaniem wstąpienia na tron *Jerzemu IV.* Towarzyszy mu w tey podroży Maior Baron *O'Naghlen.* Hrabia *Walmoden* wysłany do Paryża z oświadczeniem smutku z powodu śmierci Xiążęcia *Berry*, opuścił także stolicę tuteyszą 26. z. m.

FRANCIIA.

z Paryża, 3 Marca.

Pogrzeb Xiążęcia de *Berry* ma się odbyć 13. b. m. W dniu tym smutku i żałoby, wszystkie teatra będą pozamykane.

Pan *Desserre* który iak wiadomo zupełnie prawie iuż był wyzdrowiał, tak był dotknięty śmiercią Xiążęcia *Berry*, iż dostał recydywy i dotąd niewstaie z łóżka.

W tych dniach uwięziono iescze iakiegoś człowieka za buntownicze odezwy, których pozwalał sobie w niektórych kawiarniach.

W Monitorze czytamy artykuły następuiące o wypadkach w Hiszpanii:

z Kadyxu, 15 Lutego.

„Od kilku dni biegała tu pogłoska iakoby *Riego* wystąpił z Algesiras, połączył się z częścią woysk pod dowodzstwem Jenerała *O,Donel* będących, podstąpił łącznie z tym oddziałem pod Chiclana i odniosł zwycięztwo nad Jenerałem *Cruz.* Dodawano nadto że i Jenerał *Freyre* cofnął się pod Xeres; lecz wszystkie te pogłoski okazały się bydź fał-

szywe. — Pierwsza dywizyia woysk Królewskich dotychczas iest w Chiclana i naymnieyszego do boiu nieuczyniła kroku. Podobnież i główna kwatera Jenerała *Freyre* dotąd iest w Santa-Maria, gdzie dla zakrycia obozu wysypano bateryie.«

»Pułkownik *Riego* domagał się od mieszkańców Algesiras 10,000 piastrów kontrybucyi. Dnia 10 i 11 dążył on ku Weger. Jenerał *Cruz* wysłał był przeciwko niemu oddział swoiego woyska; lecz *Riego* uniknął bitwy, przez cofnienie się w nocy z okolic Weger. Rozumiano że się obrócił ku Medina, celem powrócenia stamtąd na wyspę Leon. Jenerał *Freyre* zawiadomiony o tem, doniosł Jenerałowi *Cruze*, i zalecił aby mu przeciął drogę i przeszkodził w cofnieniu się.

»Niewiadomo iescze, kędy *Riego* skierował swoie dążenie. Według niektórych miał póyść w góry Alkayskie, inni zaś twierdzą że udał się ku Ronda.

»Rząd tym czasowy ustanowiony przez powstańców na wyspie Leona, składa się iak mówią z pięciu członków.

z Madrytu, 27 Lutego.

»Otrzymano tu z Malagi doniesienia od Jenerała *O'Donel* od 20 b. m. Treść ich iest taka: »Jenerał pomieniony gonił korpus powstańców pod dowodzstwem Pułkownika *Riego*, i miał kilka utarczek, a mianowicie 17 pod *Esterona*, 18 pod *Marbella* i 19 pod *Malaga*. Woyska Królewskie mężnie się potykały, a powstańcy wielką ponieśli stratę. Po krótkiey przerwie woyska Jenerała *O'Donel* znowu poczęły scigać ostatki korpusu *Riego*, dążące w góry Ronda

»Pisma z Kadyxu pod dniem 19. b. m. nic szczegolnego niedonoszą, statki kanonierskie zawsze iescze strzelaią do warowni powstańców celem ich zniszczenia zupełnie.«

z Irun, 21 Lutego.

»Stary Jenerał *Mina* nad wszelkie spodziewanie ukazał się w dolinach bastańskich, maiąc z sobą liczną milicyią na koniach.

Naczelnie dowodzący woyskiem konstytucyynem Pułkownik *Quirogo* wydał niedawno odezwę do swoich żołnierzy, w którey przyrzeka im znaczne nagrody.«

ANGLIIA.

z Londynu, 28 Lutego.

Sądząc z wiadomości dochodzących z rozmaitych prowincii Wielkobrytańskich i Jrlandskich cudzoziemcy łatwo wnieść mogą, że duch niespokoyny dochodzi u nas do naywyższego stopnia i nikt iuż niema bespieczeństwa osobistości i maiątku. Lecz historyia nasza pełna iest przykładów podobnych niespokoyności i śmiało twierdzić można, że te należą do cech znamionuiących pospólstwo angielskie; dla tego to ludzie znaiący ducha i obyczaie iego, aż nadto są przekonani, iż pomimo cały pozor nieładu powszechnego, nigdy przecież niedoydzie u nas do zupełney rewolucyi. Kiedy np. pospólstwo w iednym końcu miasta dopuszcza się nieładu i wszelkich nieprzyzwoitości, niech tylko pokaże się oddział naymnieyszy policyi lub woyska, iuż nikogo niema, rosporzyli się niespokoyni i znowu cichość i porządek następuią, a w inney częsci miasta ledwo się o tem dowieduią przez gazety.

Według ostatnich doniesień z Curaçao, gubernator tameczny Admirał *Kikkert* umarł w grudniu roku zeszłego.

NIDERLANDY.

z Bruxelli 29 Lutego.

Odprawiaią się teraz po wszystkich kościołach królestwa Niderlandskiego modły błagalne o pomyslny połóg naszey Xiężney następczyney.

SZWECIIA.

z Sztokolmu 28 Lutego.

W obwodzie Chrystiańskim w Norwegii spadło w dzień nowego roku bardzo wiele śniegu, ato tak nadzwyczaynie i nagle, iż w wielu parafiialnych kościołach niebyło nabożeństwa, gdyż ani Xięża ani lud niemogli przebrnąć nasypow śnieżnych.

Liczba podróżnych, którzy w przeszłym roku odwiedzili stolicę tuteyszą, wynosiła przeszło 10,000 osób, a między nimi było tylko 177 cudzoziemców.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.